

KNIHÁRIK

OBČASNÍK POVAŽSKEJ KNIŽNICE
V POVAŽSKEJ BYSTRICI

7 - 12 / 2018

Milé čitateľky a milí čitatelia!

Dostáva sa k Vám štvrté číslo nášho časopisu, v ktorom mapujeme život na pôde Považskej knižnice i aktivity mimo nej. Prinášame Vám udalosti druhej polovice roka 2018. Môžete sa tešiť na jesenné pokračovanie rozbehnutých projektových aktivít i zaujímavé besedy pre mladších a starších. Dočítate sa o výstave fotografií a opäť Vám predstavíme ďalšiu pozoruhodnú osobnosť z regiónu a mnoho iného. Pohodlne sa usadte a začítajte sa do ďalšieho vydania tohto časopisu.

Vaša redakčná rada

Ako si knižnica pripomínala 100. výročie vzniku ČSR...

Považská knižnica v Považskej Bystrici v roku 2018 získala finančné prostriedky z Fondu na podporu umenia na zorganizovanie rôznych typov aktivít, ktorými si pripomínala výročie vzniku Československa. Fond na podporu umenia sa tak stal hlavným partnerom projektu **ČSR – Čo Sa Robilo – Čo Sa Robí**. Projektové aktivity boli koncipované veľmi rôznorodo počas mesiacov júl až november 2018. Návštevníci knižnice mali možnosť v rámci projektu vidieť *divadelné predstavenie SLOVO* (dokonca aj v repríze ☺) v podaní regionálneho ochotníckeho zoskupenia hercov. Pre žiakov stredných škôl boli zorganizované *odborné prednášky a prezentácie* týkajúce sa histórie vzniku Československa, ale aj vývinu slovenského jazyka z historického hľadiska.

u. fond
na podporu
umenia

Tí najmenší zažili na „vlastnej koži“ stretnutia so *súčasnými slovenskými spisovateľkami pre deti a mládež* – **Kristínou Baluchovou** a **Zuzanou Šulajovou** a *zážitkové literárne hodiny* zamerané na odlišnosti českého a slovenského jazyka. Ako sprievodné podujatie k projektu ČSR – Čo Sa Robilo – Čo Sa Robí bola v auguste 2018 v priestoroch knižnice inštalovaná *výstava regionálneho zberateľa Milana Belása*, ktorého zberateľský fond predstavoval a dokumentoval obdobie vzniku Československa. Summa summarum, na podujatiach sa v rámci projektových aktivít zúčastnilo spolu 407 návštevníkov (z toho 122 detí, 121 stredoškôľakov a 164 dospelých). Fotografické záznamy z podujatí si môžete pozrieť na webovej stránke knižnice www.kniznicapb.sk v časti fotogaléria alebo na facebooku knižnice. (Fotografické a iné záznamy z činnosti knižnice a z podujatí PK v PB používame pre reklamné a propagačné účely organizácie.)

Andrea Smolková

Viete, kto je Kapitán Padák?

Deti – tretiaci a štvrtáci zo ZŠ v Považskej Teplej a zo ZŠ Slovenských partizánov v Považskej Bystrici, sa zúčastnili čítania spisovateľky **Kristíny Baluchovej**. Zaujala ich nielen svojím životom letušky, ktorá zakotvila na pár rokov v Spojených arabských emirátoch, ale hlavne dobrodružným čítaním. Spomedzi publika si vybrala chlapcov, ktorí sa na chvíľu mohli stať kapitánmi na palube Boeingu 737. Čítali ukážku z jej druhej knihy **Kapitána Padáka** a dozvedeli sa o pašeráckych praktikách nelegálneho vývozu bielych orlov do Spojených arabských emirátov. Pre nás je ťažko uveriť, že ich chovajú ako domácich maznáčikov.

Otázky detí smerovali k zaujímavej práci pilota (aj autorkin manžel je mimochodom bývalý pilot), k zážitkom z jej práce letušky i ako sa vlastne dostala k písaniu a vydávaniu knižiek. Detskí čitatelia sa tešia hlavne na tretie pokračovanie **Kapitána Padáka**.

Jana Tršková

BLAHOŽELÁME!

Koncom augusta oslavovala naša kolegyňa **Mária Blašková** svoje životné jubileum. Želali sme jej veľa zdravia, pohodu v osobnom i pracovnom živote a mnoho spokojných čitateľov.

Čitateľky Džínsových denníkov sa konečne dočkali...

Tínedžerky zo základnej školy Slovenských partizánov v PB mali možnosť stretnúť sa v knižnici so **Zuzkou Šulajovou**, spisovateľkou najúspešnejších dievčenských románov.

Svoj prvý **Džínsový denník** napísala v štrnástich rokoch a dnes sa rozrástol na sedem pokračovaní. V našej knižnici nájdete i ďalšie jej knižky, a to *Ako z románu* a *Dievča z minulosti*.

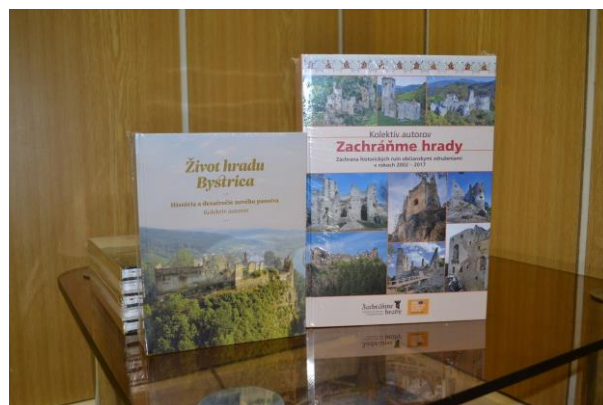
Pri rozhovore s pani učiteľkou **PaedDr. Evkou Žibrúnovou** ožili jej postavy s ich radosťami, trápeniami i citovými väzbami. Zuzka Šulajová pripustila i autenticitu postáv, ktoré v detstve žili v jej blízkosti. Na besedu zavítali i mladé maminky. Tie na jej knižkách vyrastali. Pri odchode z podujatia si niesli svoje poklady – Zuzkine denníčky aj s jej autogramom.

V januári 2019 sa môžeme tešiť na jej novú knihu – krimi. Žánrom, po akom siahla, nás všetkých milo prekvapila. Ako sama Zuzka vraví: „Chcelo to zmenu.“

Jana Tršková

Minulosť a prítomnosť Považského hradu

V priestoroch našej knižnice sa druhý októbrový týždeň konalo zaujímavé stretnutie. Privítali sme medzi nami nové „panstvo“ Považského hradu – **Mareka Turošíka** a **Štefana Paluša**. Oba sú členovia Združenia hradu Bystrica a prišli nám predstaviť novú publikáciu **Život hradu Bystrica: história a desaťročie nového panstva**.

Považský hrad (Hrad Bystrica) je nerozlučnou súčasťou mestskej časti Považské Podhradie a údolie rieky Váh, nad ktorou sa vypína, si nevieme predstaviť bez jeho kontúr. Úplnému zrúteniu jeho zvyškov zabránilo práve Združenie hradu Bystrica, ktorého členovia svojou obetavosťou, nadšením a elánom urobili neuveriteľný kus práce a zo zarastených ruín sa po rokoch záchranných prác stalo miesto stvorené na vychádzky, na oddych, ale aj miesto, ktoré v nás vzbudzuje hrdosť a lásku na rodný kraj a jeho históriu.

O tomto všetkom, o vzniku hradu, o jeho sláve i úpadku, o jeho novodobom živote i rekonštrukcii sme sa dozvedeli práve na prezentácii publikácie **Život hradu Bystrica**. Kniha je popretkávaná fotografiami, obrázkami, spomienkami a rozhovormi. Naši hostia nám porozprávali, čo ich viedlo k napísaniu knihy, dozvedeli sme sa nielen o dobrovoľníckom nadšení pri obnove hradu, ale spomenuli i rozličné nepríjemné peripetie. Ohotne odpovedali na otázky z publika a svoje rozprávanie spestrili prezentáciou fotografií a obrázkov z hradu i okolia. Kto chcel, mohol si peknú publikáciu i zakúpiť a dať si podpísať od oboch autorov.

Antonia Šaradinová

Besedy s autorkou knihy *Mengeleho dievča*

Sympatická autorka knihy *Mengeleho dievča*, pani **Veronika Homolová Tóthová**, študentom Gymnázia presvedčivo a zároveň veľmi smutne predstavila príbeh pani Violy Stern Fischerovej. Pripravený zostrih 30-minútového dokumentu v úvode trval len 8 minút, ale sila príbehu mladého židovského dievčaťa prenikla ku každému, kto sedel v triede.

Viola prežila hrôzy štyroch koncentračných táborov počas II. svetovej vojny: Auschwitz-Birkenau (po slovensky Osvienčim-Brzezinka), Ravensbrück, Buchenwald, Neustadt bei Coburg. Počas pochodu zorganizovala útek a pomohla chytiť a usvedčiť krutú dozorkyňu z tábora v Birkenau. Krásne detstvo a mladosť v Lučenci sa počas vojny rýchlo zvrhlo a premenilo sa na nočnú moru.

Nemci mali vypracovaný aj plán na vyhladzovanie vlastného národa (chorých, postihnutých, psychicky chorých, epileptikov...). Rodiny takto postihnutých detí, starších pacientov ani len netušili, že ich posielajú na istú smrť. Lekári sľubovali „vyliečenie“ po šiestich týždňoch.

Fakty, nové otrasné informácie zo svedectiev i z archívov boli obrovským poučením. Dozvedeli sme sa viac nielen o knihe a o pani Fischerovej, ale aj o vojne, o príbehoch iných mladých dievčat a žien v koncentračných táboroch.

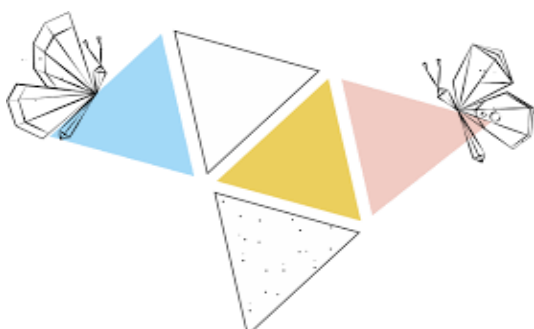
O 2 mesiace neskôr sa konala beseda s autorkou pre verejnosť v priestoroch našej knižnice. Zážitok bol pre mňa opäť silný a verím, že autorkino rozprávanie nenechalo nikoho chladným.

Som rada, že som mala možnosť sa znovu stretnúť s Veronikou Homolovou Tóthovou a bližšie spoznať pravdu.

Mária Jakubčíková

Knihovnícky barcamp

18. októbra vycestovali do Bratislavy 3 knihovníčky (Andrea Smolková, Jana Tršková, Denisa Mesíková) na podujatie Knihovnícky barcamp (<https://knihovnickýbarcamp.sk/>). Bolo to o všetkom, čo sa týka knižníc, knižnej kultúry, teórie, praxe a knižných projektov. Pracovníci knižníc a informačných inštitúcií zorganizovali v Novej Cvernovke 5. ročník tohto podujatia.

Jeho primárnym cieľom bola prezentácia inovatívnych nápadov a nových technológií. Ďalším z cieľov bolo prepojenie komunity knihovníkov s ostatnými komunitami zaoberajúcimi sa nielen knižnou kultúrou, ale aj informačnými technológiami a manažmentom. Mali sme tak možnosť vypočuť si príspevky od noviniek v súbornom katalógu InfoGate (v BibLibe) cez prezentáciu fondu tradičnej ľudovej kultúry i vypočúť si digitálneho kultúrneho objektu z rómskej kultúry až po výskum implementácie online katalógu pre detského čitateľa.

Foto: Knihovnícky barcamp

Prezentáciu o nás knihovníkoch a o našej práci priniesla kolegyňa **Andrea Smolková** v príspevku ***Pavučina v čase alebo knihovníci a ich priestor na realizáciu***. Pomocou fotografií predstavila podoby knižnice od svojej histórie až po súčasnosť. Gro prezentácie tvorili fotozáznamy z rôznych akcií, na príklade ktorých ukázala, ako sa u nás robia podujatia a že aj do veľkej miestnosti sa dá zmestiť 60 ľudí. Naša Adka je vyštudovaná kulturologička a už 6 rokov ju môžete nájsť knižničných priestoroch. V knižnici sa naozaj našla.

Denisa Mesíková

Na slovíčko k susedom aneb setkání Lichožroutů s Páročrúty

V polovici októbra sa v spoločenskej miestnosti Považskej knižnice začal pohybovať neznámy tvor, ktorého sme prostredníctvom dvoch podujatí pre tretiakov zo ZŠ Slovanskej a zo ZŠ Stred odhalili. Inšpiráciou bola pre nás kniha ***Lichožrouti*** i filmové spracovanie, na základe čoho sme zážitkovú hodinu zostavili.

Deti boli príchodom lichožrouta Hihlíka (v preklade páročrúta Chichúňa) veľmi prekvapené, nakoľko sa chcel udomáčniť v našej knižnici a nájsť tu svoj druhý domov. Po veľkom prehováraní sa stal porotcom, lebo ako skoro jediný ovládal český jazyk (nesmiem zabudnúť na moju kolegyňu Andreu Smolkovou, ktorá pochádza z Moravy).

Žiaci si mali možnosť vyskúšať, že i práca prekladateľov nie je taká jednoduchá, ako si spočiatku mysleli. Za úlohu mali preložiť český text, zapamätať si z pesničky názvy knižiek v češtine, k českým slovám priradiť slovenský preklad a na záver vyrobiť ponožkovú stonožku.

Tretiaci stonožku úspešne stvorili len vďaka ponožkovému šálu našej kolegyne. Tá zachránila poslednú úlohu, pretože udomácnený Chichúň, ako inak, všetky pojedel.

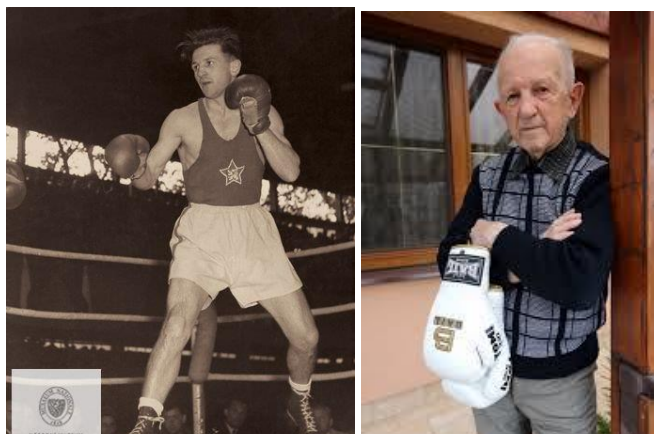
Ozaj, ako by ste do slovenčiny preložili slovo **pidilidi**? _____

Jana Tršková

Osobnosti regiónu

Janko Zachara – deväťdesiatročný

V našom regióne Stredné Považie sa narodilo alebo pôsobilo veľmi veľa zaujímavých osobností. Mnohí z nich pochádzali zo skromných pomerov a možno práve tie ich posúvali vpred. Pri študovaní archívnych materiálov, záznamov a zápiskov o ich životných osudoch a pôsobení častokrát skláňam pomyselný klobúk nad ich skromnosťou a pracovitosťou, s ktorou rozvinuli svoj talent.

Medzi takéto osobnosti patrí aj náš najstarší žijúci olympijský víťaz Ján Zachara, ktorý tento rok v auguste oslávil deväťdesiatku. Narodil sa 27. 8. 1928 v Kubrej pri Trenčíne. Ako chlapec začal hrať futbal, ale zaujal ho aj tréning boxerov a vyskúšal si to v ringu. Hneď bolo vidieť, že má talent, preto sa definitívne rozhodol prejsť k boxerom. Vďaka dobrej fyzickej kondícii, ktorú získal hlavne pri ťažkých domácich prácach (najmä keď bol jeho otec v koncentračnom tábore) a vlastnej húževnatosti sa postupne vypracoval medzi najlepších. Bol útlej postavy a jeho tromfom zostala rýchlosť, šikovnosť, obratnosť, technika.

V sedemnástich rokoch prvýkrát obliekol reprezentačný dres, keď ho nominovali za dorastencov na Vseslovenské majstrovstvá do Prahy. Zvíťazil, aj keď sa o prvenstvo delil. O tri roky neskôr talentovaný päťťiar prenikol do absolútnej česko-slovenskej boxerskej špičky. Mal vynikajúcu formu, po vyhratí medzištátneho zápasu s majstrom Európy, Maďarom Bogácsom, sa kvalifikoval na londýnsku olympiádu v roku 1948. Napokon však zostal doma – zásluhou vtedajších mocipánov. Napriek tomu, že mu už šli oblek na výpravu, nahradil ho nejaký funkcionár. O štyri roky, v roku 1952 mu už olympijské hry v Helsinkách neušli, aj keď opäť neprajníci robili všetko preto, aby tam necestoval. Vo Fínsku však Zachara exceloval na plnej čiare. Neprehral ani jeden z duelov a zaslúžene získal zlatú medailu. Za olympijský triumf však oficiálne nedostal ani korunu. Po návrate musel odovzdať aj olympijské oblečenie, vrátane červeného trička a bielych trenírokov, v ktorých bojoval vo finále. Zostalo mu iba štartové číslo – 258.

Janko Zachara nechýbal ani na ďalšej olympiáde v austrálskom Melbourne v roku 1956. Triumf sa mu nepodarilo zopakovať, ale spomienky na olympiádu má z iného dôvodu. Tam síce išli lietadlom (šesťkrát prestupovali), ale nazad z obavy, aby neemigrovali, ich viezla sovietska loď Gruzia. „Loď bola stará, hrdzavá, športovci ju vraj premenovali na Hruziu...“, s úsmevom spomína Janko. Mnohí ľudia si mysleli, že Zachara ako olympijský šampión

a víťaz má kadejaké výhody. Jemu to však prinášalo skôr problémy. „Keď som išiel reprezentovať, prichádzal som o peniaze. V továrni, kde som pracoval, mi povedali: ‚nezúčastňoval si sa na výrobe, nemáš nárok na prémie‘. Ale neberte to tak, že sa sťažujem,“ končí túto časť svojho života mimoriadne skromný človek, ktorý ako úspešný športovec zarezával vo fabrike – pracoval v kovárni, oceliarni aj v liacej jame.

Počas svojej kariéry trikrát štartoval na Majstrovstvách Európy (1949, 1955, 1959), je štvornásobný majster ČSR (1951, 1954, 1955, 1956). Aktívnu kariéru ukončil v r. 1959, usadil sa v Dubnici nad Váhom, kde pracoval v ZŤS. Boxu však zostal verný, venoval sa mu popri zamestnaní ako tréner. Pod jeho vedením bolo dubnické družstvo trojnásobným majstrom Československa. Vychoval viacerých reprezentantov. Napriek veku si stále udržuje dobrú fyzickú kondíciu. Každé ráno bicykluje, pešo zájde na cintorín k hrobu manželky. Trikrát do mesiaca chodí s dubnickými chlapcami do telocvične v Ilave. Žije v Novej Dubnici.

Literatúra:

HAVIAR, Štefan. 2017. *Národný kalendár 2018*. Martin : Matica slovenská, 2017. 262 s. ISBN 9788081281983.

SÁDECKÝ, Gejza. 2007. *Z palety rodákov a dejateľov stredného Považia 2007*. Dohňany – Zbora : Ametyst, 2007. 165 s. ISBN 9788089031320.

Dostupné na internete: <<https://sport.pravda.sk/ostatne-sporty/clanok/80288-boxer-zachara-dostal-za-zlato-stalinove-spisy/>> [cit. 2018-09-09].

Antonia Šaradinová

Foto: Ing. Libor Trško, PhD.

Výstava Jozefa Sádeckého

Dňa 13. 09. 2018 bola v priestoroch Považskej knižnice otvorená výstava fotografií z okolia Považskej Bystrice od Jozefa Sádeckého nazvaná **Krajinou**.

Fotograf o sebe povedal veci, ktoré ho naplňajú v živote a dávajú mu zmysel, a to rodina, hory, cestovanie a fotografia. Jeho prvé kroky k fotografovaniu začali v roku 2007. Vďaka fotografii začal vnímať svet úplne iným pohľadom. Nafotografovať správny okamih, šťastie, lásku, emócie a jedinečné chvíle, ktoré sa už nedajú zopakovať, sú jeho cieľom. Spoznávanie slovenskej krajiny sa postupom času stalo nočným dobrodružstvom. Skoré výstupy po tme lesom, zima, vietor, dážď a pred sebou jediný cieľ. Zažiť prvé svetlo na vrcholoch hôr. Stáť nad oblakmi, zachytiť neopakovateľné momenty a atmosféru zobúdajúcej krajiny. Vidieť veci, ktoré trvajú len krátky okamih. Práve to je krásne na krajinárskej fotografii.

Ako napísal známy fotograf Ansel Adams: „Fotografovanie krajiny je najvyššia skúška fotografa – a často najvyšším sklamaním.“

Časom prišli prvé ocenenia a autorské výstavy vďaka Fotoklubu Fénix. Od roku 2012 spolupracuje s OutdoorFilmy na fotoworkshopoch pre začínajúcich autorov. Motivovať ľudí, naučiť ich základy fotografie a zažiť atmosféru hôr nám prináša radosť a nadšenie, že niečo robíme pre ľudí s rovnakým zameraním. Fotograf Jozef Sádecký fotí portréty, svadby a krajinu.

Výstava Jozefa Sáddeckého trvala do konca októbra. Mne osobne sa výstava veľmi páčila a som rada, že našla miesto v našej knižnici.

Literatúra:

Dostupné na internete:

<<http://www.jozefsadecky.sk/o-mne/>>

[cit. 2018-12-17].

Mária Jakubčíková

Fond našej knižnice

Knižničný fond k 31. 12. 2018 predstavoval 84 947 knižničných jednotiek. Tvorila ho náučná literatúra (24 702 zväzkov), krásna literatúra (43 979 zväzkov), náučná literatúra pre deti a mládež (3 802 zväzkov), krásna literatúra pre deti a mládež (12 464 zväzkov). Do fondu boli zarátané aj špeciálne dokumenty ako AV médiá, elektronické zdroje a hudobniny (4 041 kusov).

Za vlastné prostriedky a príjmy z TSK bolo zakúpených 2 663 zväzkov v hodnote 23 635,80 €.

Na nákup knižničného fondu boli v akvizícii spracované 2 projekty. Naša knižnica požiadala o dotáciu MsÚ Považská Bystrica a Fond na podporu umenia. Oba projekty boli úspešné. Mesto nám prispelo čiastkou 600 €. Fond na podporu umenia poskytol sumu 7 000 €. Za príspevky sme nakúpili spolu 913 zväzkov.

V novembri sme sa zúčastnili knižného veľtrhu Bibliotéka v Bratislave. Okrem beletrie a literatúry pre deti a mládež sme nakúpili knihy z odbornej literatúry (právo, filozofia, dejiny, manažment, literárna veda, výtvarné umenie). Odniesli sme si 122 zväzkov.

Formou daru od čitateľov a formou náhrady za stratené knihy sme získali 440 zväzkov knižničných jednotiek v hodnote 4 751,27 €.

Prírastok do knižničného fondu Považskej knižnice za rok 2018 predstavoval 4 016 zväzkov knižničných jednotiek s celkovým nákladom 31 457,80 €. V porovnaní s rokom 2017 bol prírastok vyšší o 515 zväzkov.

Úbytky z aktívneho knižničného fondu tvorila poškodená, zastaraná, duplicitná a stratená literatúra. Spolu bolo vyradených 2 718 zväzkov knižničných jednotiek v celkovej hodnote 6 775,01 €.

Milada Nemcová

Nový knižničný systém

Clavius

Tritius

V dňoch 20. 11. – 21. 11. 2018 sme my, zamestnanci knižnice, absolvovali školenie v Trenčíne. Po dvojdnovom naberaní nových vedomostí sme mali necelé dva týždne na rozlúčenie sa so starým knižničným systémom **Clavius** a vyskúšanie si skúšobnej verzie nového systému. Ostrý štart bol uskutočnený 3. 12. 2018. Od tohto dňa sme začali používať nový knižničný systém **Tritius**.

Denisa Mesíková

Knihárik/Občasník Považskej knižnice v Považskej Bystrici

Šéfredaktorka: Mgr. Denisa Mesíková

Redakčná rada: Mgr. Andrea Smolková, Elena Kaplanová, Antonia Šaradinová, Milada Nemcová, Jana Tršková

Zodp. redaktorka: Mgr. Ivana Knappová, riaditeľka PK v PB

Grafická úprava: Mgr. Denisa Mesíková

Kontakt: naucne@kniznicapb.sk, 042/4653513

Rok vydania: 2019

Fotografické a iné záznamy z činnosti knižnice a z podujatí PK v PB používame pre reklamné a propagačné účely organizácie.